

نام و نام خانوادگی:

زمان برگزاری: ۱۵ دقیقه

نام آزمون: فنون یازدهم آرایه ادبی تستی

تاریخ آزمون:

۱ در همه ابیات به جز بیت هر دو آرایه «کنایه و استعاره» وجود دارد.

- ۱ خیمهٔ انس مزین بر دراین کهنه رباط
- ۲ چو مشک ما همه کافور شد از سردی دنیا
- ۳ کمال مردی و مردانگی است خودشکنی
- ۴ هر کسی را سر چیززی و تمنای کسی است
- که اساسش همه بی‌موقع و بی‌بنیاد است
- جوانان را ز ما دل‌سرد شد کو آن جوانی‌ها
- ببوس دست کسی را که این صنم شکند
- ما به غیر تو نداریم تمنای دگر

۲ آرایه‌های همه گزینه‌ها به استثنای گزینه در بیت زیر تماماً وجود دارد.

- ۱ کنایه، ایهام، تلمیح
- ۲ تشبیه، تشخیص، جناس
- ۳ استعارهٔ مکنیه، تلمیح، تشبیه
- ۴ استعارهٔ مصرّحه، مراعات‌نظیر، تشخیص
- تا اثر از نقش پای ناقهٔ لیلی به جاست
- دامن صحرا بر این دیوانه دامن گلی است

۳ در ادبیات کدام گزینه تشبیه وجود دارد؟

- ۱ ب و پ
- ۲ پ و ت
- ۳ ت و الف
- ۴ الف و ب
- الف) گشت نگارین تذر و پنهان در مرغزار
- ب) سوسن کافور بوی گلبن گوهر فروش
- پ) ابر بهاری ز دور، اسب برانگیخته
- ت) بر گل تر عندلیب، گنج فریدون زده است
- همچو عروسی غریق در بن دریای چین
- زمی ز اردیبهشت گشته بهشت برین
- و ز سم اسب سیاه لؤلؤ تر ریخته
- لشکر چین در بهار، خیمه به هامون زده است

۴ با توجه به بیت «هزاران نرگس از چرخ جهان گرد / فرو شد تا برآمد یک گل زرد، منظور از «نرگس» و «گل زرد» چیست؟

- ۱ گل نرگس، گل آفتابگردان
- ۲ ستارگان، خورشید
- ۳ چشم، اشک
- ۴ ستارگان، ماه

۵ کدام گزینه اضافهٔ تشبیهی نیست؟

- ۱ شط آتشین
- ۲ شط خون
- ۳ شط مرگ
- ۴ شط نومیدی

۶ با توجه به ابیات «عشق چون آید، برد هوش دل فرزانه را / دزد دانا می‌کشد اول چراغ خانه را»، «آن چه ما کردیم با خود هیچ نابینا نکرد / در میان خانه گم کردیم صاحبخانه را»، کدام گزینه نادرست است؟

- ۱ عشق به چراغ خانه تشبیه شده است.
- ۲ چراغ، استعاره برای عقل است.
- ۳ صاحبخانه، کنایه از پروردگار است.
- ۴ دزد دانا، استعاره برای عشق است.

۷ در همه ابیات آرایه «تشبیه و استعاره» یافت می‌شود؛ به جز

- ۱ پرده بردار ای قمر پنهان مکن تنگ شکر
- ۲ مشک و عنبر گر ز مشک زلف یارم بو کند
- ۳ تنگ شکر شود همه کام و دهان من
- ۴ جنگ را در عشق او از بهر آن آموختم
- تا بر سیمین تو احوال ما زرین کند
- بوی خود را واهلد در حال و زلفش بو کند
- چون دل خیال آن بت شیرین دهان کند
- کس نداند حالت من نالهٔ من او کند

۸ در همهٔ ابیات به جز بیت «استعارهٔ مصرّحه» وجود دارد.

- ۱ گَر به جنت همنشین با ابلهان باید شدن
 ۲ گَر به درویشی برد نام مرا آن شاهِ حُسن
 ۳ کاشکی ساقی زلعلش می به جام من کند
 ۴ آفتاب آید ز گردون بر سجود بام من
- کاش دوزخ را خدا یک جا مقام من کند
 هر خطیبی خطبه در منبر به نام من کند
 چرخ مینا تا سحر گردش به کام من کند
 گر چنین تابنده ماهی رو به بام من کند

۹ در کدام گزینه «استعاره» وجود دارد؟

- ۱ توانگر فاسق، کلوخ زر اندود است.
 ۲ چراغ حیات به وزش باد ممات، فرو می‌رد.
 ۳ در زیر این طاق بلند، سخن از عدالت بسیار گفته‌اند.
 ۴ علم، سلاح جنگ با شیطان است.

۱۰ «خواستار چیزی بودن» مفهوم کنایی کدام عبارت است؟

- ۱ از چیزی در محظور گیر کردن
 ۲ چین به صورت انداختن
 ۳ استعفا دادن
 ۴ سر کسی را شیره مالیدن

۱۱ از همهٔ گزینه‌ها به جز گزینهٔ «تشخیص بخشیدن» دریافت می‌شود.

- ۱ برگ‌های سبز درخت در وزش نسیم به رقص در می‌آیند.
 ۲ شکوفه‌ها در بهار به روی جهانیان لبخند می‌زنند.
 ۳ قطره‌های باران، گونه‌های رهگذران را نوازش می‌دهند.
 ۴ شکوفه‌های گیلاس در بهار باز می‌شوند.

۱۲ در بیت زیر کدام آرایهٔ ادبی وجود دارد؟

- «ز مال و جاه ندارد تمتعی هرگز / کسی که بازوی ظلم و سر ستم دارد»
 ۱ مجاز
 ۲ سجع
 ۳ تشبیه
 ۴ ترصیع

۱۳ در عبارت «پیکار داد بود و بیداد و مبارزهٔ حق بود و باطل» کدام دو آرایهٔ ادبی وجود دارد؟

- ۱ استعاره - تضاد
 ۲ تلمیح - تضاد
 ۳ تضمین - استعاره
 ۴ ایهام - جناس

۱۴ کدام گزینه بر آرایه‌های موجود در بیت زیر دلالت دارد؟

- «خواهی که سخت و سست جهان بر تو بگذرد / بگذر ز عهد سست و سخن‌های سخت خویش»
 ۱ متناقض‌نما - تضاد
 ۲ استعاره - تشبیه
 ۳ تضاد - اغراق
 ۴ تشبیه - مجاز

۱۵ در همه‌ی ابیات به جز بیت گزینه‌ی «استعاره‌ی مصرّحه» به کار رفته است.

- ۱ سرو من، سرو نه از قدّ تو چالاک‌تر است
 ۲ آن لحظه که ریزم چو فلک از مژه کوکب
 ۳ لعل تو به هر خنده صد شور پدید آرد
 ۴ لبی خامش‌تر از گوش صدف آماده می‌باید
- به روی تو ز هر روی طربناک‌تر است
 بیدار کسی نیست که گیرم به گواهی
 چشم تو به هر گوشه صد فتنه برانگیزد
 طلبکار وصال دُرّ شهوار معانی را

۱۶ کدام گروه آرایه‌های ادبی، همگی در بیت «خورشید دیگر از بن هر موی من دمید / تا شد ز داغ عشق، قدح‌نوش سینه‌ام» یافت می‌شود؟

- ۱ مجاز - نغمهٔ حروف - تشبیه
 ۲ اسلوب معادله - مراعات‌نظیر - استعاره
 ۳ تضاد - تناسب - تشخیص
 ۴ مجاز - تناقض - تشبیه

۱۷ آرایهٔ «استعاره» در همهٔ گزینه‌ها به کار رفته است به جز گزینهٔ

- ۱ با یاد رنگ و بوی تو ای نوبهار عشق / من گدا و تمنای وصل او هیبت
 ۲ من گدا و تمنای وصل او هیبت / چون خاک در هوای تو از پا افتاده‌ام
 ۳ من گدا و تمنای وصل او هیبت / کاین کیمیای هستی قارون کند گدا را
 ۴ کاین کیمیای هستی قارون کند گدا را / من گدا و تمنای وصل او هیبت

۱۸ تعداد «تشبیه» در کدام گزینه با عدد داخل کمانک هماهنگ نیست؟

- ۱ ما چو دادیم دل و دیده به طوفان بلا / گو بیا سیل غم و خانه ز بنیاد ببر (۲)
 ۲ گاهی از جلوهٔ لیلی‌روشی مجنونم / گاهی از خندهٔ شیرین‌منشی فرهادم (۴)
 ۳ تو بدآموز به صحرا شده‌ای چون مجنون / ورنه وحشت زده را گوشه دل جای خوشی است.
 ۴ تا بود گلگون رخ زردم به سان روی یار / بر رُخَم ای اشک خونین گر نمی‌باری بچک (۳)

۱۹ در کدام گزینه، به ترتیب ارکان تشبیه نادرست بیان شده است؟

۱	گر چشم و جان عاشقان چون ابر طوفان بار شد	۱	اما دل اندر ابر تن چون برقها رخشان شود (مشبه - وجه شبه)
۲	آنکه لرزد همچون مرغ نیم بسمل صبح و شام	۲	در زمستان پیکر عربان دهقان است و بس (مشبه به - مشبه)
۳	دور از تو در جهان فراخم مجال نیست	۳	عالم به چشم تنگدلان چشم سوزن است (وجه شبه - مشبه به)
۴	پر نور شو چون آسمان سرسبز شو چون بوستان	۴	شو آشنا چون ماهیان کان بحر عمان می رسد (وجه شبه - مشبه به)

۲۰ مفهوم کنایی «نابود کردن» در کدام گزینه وجود ندارد؟

۱	فرو رفت از غم عشقت دمم دم می دهی تا کی	۱	دماز از من بر آوردی نمی گویی بر آوردم
۲	آن غم که ز عشاق بسی گرد بر آورد	۲	بیرون ز در است این دم و از بام فرود او
۳	در ره آن سهی قدم پای به گل شده فرو	۳	آه اگر بیاورد سر به من حزین فرو
۴	آبی که مرا نزد بزرگان جهان بود	۴	خوش خوش همه بر باد غم عشق تو دادم

پاسخنامه تشریحی

۱) در گزینه ۴ کنایه وجود دارد ← سر چیزی داشتن کنایه از قصد کاری داشتن. اما فاقد استعاره است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱) رباط استعاره از دنیا / خیمه زدن کنایه از اقامت کردن است.

گزینه ۲) مشک استعاره از موی سیاه / کافور استعاره از موی سفید / دل سرد شدن کنایه از مأیوس شدن

گزینه ۳) صنم استعاره از هوای نفس / دست کسی را بوسیدن کنایه از تشکر و قدردانی

۲) در بیت ایهام و کنایه دیده نمی‌شود.

تلمیح: این بیت به داستان لیلی و مجنون اشاره دارد.

تشبیه: مصراع دوم

جناس ناهمسان: دامن و دامان / تشخیص و استعاره مکنیه: دامن صحرا / گل (در پایان مصراع ۲): استعاره مُصرّحه از نعمت و خوشی است.

مراعات نظیر ← پا و دامن

۳) بیت «الف» تشبیه تذرو به عروس / بیت «ب» تشبیه زمین به بهشت

۴) در گزینه ۱ اول آتشین صفت شط است اما سه گزینه دیگر تشبیه‌اند، در گزینه ۲، ۳ و ۴، به ترتیب «خون، مرگ و نومیدی» به «شط» تشبیه شده است، در گزینه

اول «ین» پسوند صفت‌ساز است و صفت نسبی می‌سازد.

۶) عشق به دزد دانا و هوش دل فرزانه به چراغ خانه تشبیه شده است، پس در مصراع دوم چراغ استعاره برای هوش و عقل و دزد دانا استعاره برای عشق است. باید

دانست این بیت دارای اسلوب معادله است در واقع نوعی تمثیل است.

۷) بیت فاقد تشبیه است. «بیان ناله عاشق توسط چنگ» استعاره و تشخیص است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱) تشبیه: بر سیمین (همچون سیم) تو / استعاره: «قمر» استعاره از معشوق است.

گزینه ۲) تشبیه: مشک زلف (بیت تشبیه مرجح هم دارد) / استعاره: «بو کردن مشک و عنبر» استعاره و تشخیص است.

گزینه ۳) تشبیه: کام و دهان من تنگ شکر شود (تشبیه فشرده غیراضافی) / استعاره: «بت شیرین دهان» استعاره از معشوق است. همچنین «خیال کردن دل» استعاره و تشخیص است.

۸) گزینه ۱: استعاره مُصرّحه وجود ندارد.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۲: «شاه حسن»: استعاره از معشوق.

گزینه ۳: «لعل» استعاره: از لب معشوق.

گزینه ۴: «ماه»: استعاره از معشوق

۹) «طاق بلند» استعاره مُصرّحه از آسمان است.

۱۰) کنایه‌های دیگر گزینه‌ها چنین است:

گزینه ۱: رودریابستی داشتن

گزینه ۲: اخم کردن، عصبانی و ناراحت شدن

گزینه ۴: گول زدن

۱۱) در گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ «خصوصیات انسان به غیر انسان نسبت داده شده است. رقصیدن به برگ؛ لبخند زدن به شکوفه؛ نوازش دادن به قطره‌های باران

۱۲) «سر» در مصراع دوم مجاز از «قصد و اندیشه» است.

۱۳) پیکار برای «داد و عدل»: تشخیص و استعاره / داد و بیداد، حق و باطل: تضاد

۱۴) بین کلمات «سخت و سست» تضاد برقرار است. «سخت و سست» مجاز از سختی‌هاست.

۱۵) بیت گزینه‌ی ۴، استعاره‌ی مصرّحه ندارد. «گوش صدف» استعاره‌ی مکنیه و تشخیص است و «درّ شهوار معانی» تشبیه بلیغ اضافی.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «سرو» در ابتدای بیت استعاره‌ی مصرّحه است از یار.

گزینه ۲: «کوکب» استعاره‌ی مصرّحه است از اشک.

گزینه ۳: «لعل» استعاره‌ی مصرّحه از لب است.

۱۶) «قدح»: مجاز از «شراب درون قدح» / «نغمه حروف»: مصوت «ء» / «داغ عشق»: تشبیه (عشق: مشبه؛ داغ: مشبه‌به)

۱۷) بررسی آرایه استعاره در سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: نوبهار عشق تشخیص و استعاره است (ای نوبهار عشق).

گزینه ۳: از پا افتادن خاک: تشخیص و استعاره

گزینه ۴: کیمیای هستی استعاره از عشق

۱۸) ۱ ۲ ۳ ۴ در این دو بیت، ۲ تشبیه وجود دارد.

گلگون رخ زرد - به سان روی یار (۲)

سایر گزینه‌ها:

(۱) طوفان بلا - سیل غم (۲)

(۲) لیلی‌روش / مجنون هستم / شیرین‌منش / فرهاد هستم (۴)

(۳) تو چون مجنون (۱)

۱۹) ۱ ۲ ۳ ۴ عالم ← مشبه

چشم سوزن ← مشبه‌به

ادات تشبیه و وجه‌شبه ← محذوف است.

(۱) چشم و جان عاشقان ← مشبه/چون ← ادات/ابر ← مشبه‌به/طوفان بار ← وجه‌شبه

دل ← مشبه/چون ← ادات/برق ← مشبه‌به/رخشان ← وجه‌شبه

(۲) پیکر دهقان ← مشبه/همچون ← ادات/مرغ ← مشبه‌به/لرزد ← وجه‌شبه

(۴) تو ← مشبه/چون ← ادات/آسمان ← مشبه‌به/پرنور ← وجه‌شبه

تو ← مشبه/چون ← ادات/بوستان ← مشبه‌به/سرسبز ← وجه‌شبه

۲۰) ۱ ۲ ۳ ۴ کنایه‌های بیت گزینهٔ «۳»: پای به گل فرو شدن: گرفتار و اسیر شدن

سر فرو آوردن: تسلیم شدن

کنایه‌های سایر گزینه‌ها که مفهوم «نابود کردن» دارند:

گزینهٔ «۱»: دمار از کسی برآوردن

گزینهٔ «۲»: گرد برآوردن

گزینهٔ «۳»: بر باد دادن چیزی

پاسخنامه کلیدی

۱	۱	۲	۳	۴
۲	۱	۲	۳	۴
۳	۱	۲	۳	۴
۴	۱	۲	۳	۴
۵	۱	۲	۳	۴

۶	۱	۲	۳	۴
۷	۱	۲	۳	۴
۸	۱	۲	۳	۴
۹	۱	۲	۳	۴
۱۰	۱	۲	۳	۴

۱۱	۱	۲	۳	۴
۱۲	۱	۲	۳	۴
۱۳	۱	۲	۳	۴
۱۴	۱	۲	۳	۴
۱۵	۱	۲	۳	۴

۱۶	۱	۲	۳	۴
۱۷	۱	۲	۳	۴
۱۸	۱	۲	۳	۴
۱۹	۱	۲	۳	۴
۲۰	۱	۲	۳	۴